

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ - ВРАЦА

гр. Враца, ул. „Стефанаки Савов” 6, тел.: 092 66 33 75, e-mail: obsavet@vratza.bg

ПОКАНА ЗА ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ

На основание чл. 26, ал. 2 – 4 от ЗНА, в процеса по изработване на проект на нормативен акт се провеждат обществени консултации с гражданите и юридическите лица, като преди внасянето му за приемане проектът се публикува на интернет страницата на съответната институция заедно с мотивите, а срокът за предложения и становища не може да бъде по-кратък от 30 дни. Изработването на проекта следва да се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обосновааност, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност чл. 26, ал. 1 от ЗНА. В тази връзка

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ВРАЦА

УВЕДОМЯВА

всички заинтересовани лица, че открива обществена консултация по следния проект на нормативен акт:

Проект на

Наредба за условията и реда за отпускане на финансова помощ за раждане, пълно осиновяване, отглеждане и обучение на дете на територията на община Враца

Проектът и мотивите към него са публикувани на интернет страницата на Общински съвет – Враца/Община Враца съгласно чл. 26, ал. 3 от ЗНА и са приети на първо четене с решение № 01.12.2026 г.

Срок за обществената консултация

Срокът за представяне на писмени предложения и становища е до **30 ноември 2026 год., включително**, като е съобразен с минималния срок по чл. 26, ал. 4 от ЗНА.

Начин за представяне на становища и предложения

Заинтересованите граждани, организации и юридически лица могат да представят писмени становища, предложения и бележки:

- на електронен адрес: obsavet@vratza.bg ;
- чрез Центъра за административно обслужване на Община Враца на адрес: гр.Враца ул. „Стефанаки Савов” 6

При представяне на становища моля да бъдат посочени:

1. трите имена/наименование на подателя;
2. адрес за кореспонденция и/или електронен адрес;
3. по кой от двата проекта се отнася становището;
4. конкретни текстове, бележки и предложения, когато има такива;
5. дали подателят действа от свое име;
6. дали подателят защитава определена позиция от името на друго лице или група лица;
7. дата на становището.

Информацията по т. 5, 6 и 7 се изисква с оглед изготвянето и публикуването на справката за постъпилите предложения по чл. 26, ал. 5 от ЗНА

Забележка:

При представяне на становища и предложения в рамките на обществената консултация подателите следва да посочат дали действат от свое име или защитават определена позиция от името на друго лице или група лица, както и датата на становището. Тези данни се изискват с оглед изготвянето на справката за постъпилите предложения по чл. 26, ал. 5 от ЗНА.

За улеснение на желаещите да предоставят становище, предоставяме примерен образец на Становище, в който се съдържат всички необходими реквизити по чл. 26, ал.5 от ЗНА.

Публично обсъждане

В рамките на обществената консултация ще бъде проведено и публично обсъждане на двата проекта, което ще се състои на:

- **дата:** 01 декември 2026 г.
- **час:** 17.00 ч.
- **място:** Конферентната зала на Общински съвет – Враца

На публичното обсъждане заинтересованите лица ще могат да изразят становища и предложения по двата проекта.

Допълнителна информация

След приключване на обществената консултация и преди приемането на проекта за наредба ще бъде публикувана справка за постъпилите предложения заедно с обосновка за неприетите предложения съгласно чл. 26, ал. 5 от ЗНА.

Постъпилите становища и предложения ще бъдат обсъдени при спазване на изискванията на закона и принципите на откритост и съгласуваност по чл. 26, ал. 1 от ЗНА.

Контакт за информация

Лице/звено за контакт: експерт Общински съвет

Телефон: 092 66 33 75

Електронна поща: obsavet@vratza.bg

С уважение,

д-р Владимир Христов

Председател на Общински съвет – Враца

НАРЕДБА
за условията и реда за отпускане на финансова помощ за раждане, пълно осиновяване,
отглеждане и обучение на дете на територията на община Враца
(проект)

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се уреждат условията, редът, начинът и размерът на финансовата помощ за раждане или пълно осиновяване на дете, както и за последващото му отглеждане и обучение на територията на община Враца.

Чл. 2. Целите на наредбата са:

1. насърчаване на раждаемостта в община Враца;
2. подпомагане на семействата при отглеждането на деца в семейна среда;
3. стимулиране на трайното установяване и реалното отглеждане на деца на територията на община Враца;
4. насърчаване на записването и обучението на децата в детски градини и училища на територията на община Враца.

Чл. 3. Финансовата помощ по тази наредба е местна финансова мярка от бюджета на община Враца и се предоставя независимо от помощите и обезщетенията по държавното законодателство.

Глава втора
ПРАВОИМАЩИ ЛИЦА И УСЛОВИЯ

Чл. 4. (1) Право на финансова помощ по тази наредба имат:

1. родителят или родителите на живо родено дете, вписани в акта за раждане;
2. осиновителят или осиновителите при пълно осиновяване.

(2) Когато в акта за раждане е вписан само един родител, условията по тази наредба се преценяват спрямо него.

(3) Когато вторият родител е неизвестен, починал, лишен от родителски права, когато упражняването на родителските права е предоставено само на единия родител или когато детето фактически и правно се отглежда само от единия родител, условията по наредбата се преценяват спрямо родителя, който отглежда детето и подава заявлението.

(4) При пълно осиновяване от едно лице условията по тази наредба се преценяват спрямо самотния осиновител.

Чл. 5. (1) Финансова помощ се отпуска за:

1. първо дете;
2. второ дете;
3. трето дете.

(2) Помощ по тази наредба не се отпуска за четвърто и всяко следващо дете.

(3) Поредността на детето се определя според броя на родените и/или осиновените деца на майката, съответно на осиновителя/осиновителите.

(4) При раждане на близнаци или при едновременно пълно осиновяване на повече от едно дете помощта се отпуска за всяко дете поотделно, като поредността се определя последователно на предходното раждане.

Чл. 6. (1) Финансова помощ по тази наредба се отпуска при едновременно наличие на следните условия:

1. детето да е живо родено или пълно осиновено;

2. към датата на подаване на заявлението детето да има регистрирани постоянен и настоящ адрес на територията на община Враца;
 3. когато детето се отглежда от двама родители, съответно от двама осиновители, и двамата към датата на подаване на заявлението да имат регистрирани постоянен и настоящ адрес на територията на община Враца;
 4. когато детето се отглежда само от един родител или от един осиновител, този родител или осиновител към датата на подаване на заявлението да има регистрирани постоянен и настоящ адрес на територията на община Враца;
 5. когато детето се отглежда от двама родители, съответно от двама осиновители, поне единият от тях да има непрекъсната регистрация както по постоянен, така и по настоящ адрес на територията на община Враца не по-малко от 3 години назад, считано:
 - а) от датата на раждане на детето – за новородено дете;
 - б) от датата на влизане в сила на съдебното решение за пълно осиновяване – за осиновено дете;
 6. когато детето се отглежда само от един родител или от един осиновител, същият да има непрекъсната регистрация както по постоянен, така и по настоящ адрес на територията на община Враца не по-малко от 3 години назад, считано от съответната дата по т. 5;
 7. родителят/родителите, съответно осиновителят/осиновителите, да са навършили 18 години към датата на раждането, съответно към датата на влизане в сила на съдебното решение за пълно осиновяване;
 8. родителят/родителите, съответно осиновителят/осиновителите през последните 6 месеца преди раждането/осиновяването на детето да не са получавали месечна помощ за отглеждане на дете по смисъла на чл. 2, ал.3, т. 2 от Закона за социалното подпомагане на деца;
 9. детето да не е настанено за отглеждане извън семейството;
 10. родителят, който отглежда детето, съответно родителите, да не са лишени от родителски права;
 10. при осиновяване осиновяването да е пълно.
- (2) За втория и третия етап на помощта към датата на подаване на съответното заявление трябва да са налице и следните условия:
1. да няма промяна на постоянния и настоящия адрес на детето извън територията на община Враца;
 2. детето да е записано в общинска или държавна детска градина, съответно в общинско или държавно училище на територията на община Враца;
 3. детето да не е отписано от съответната институция към датата на подаване на заявлението.
- Чл. 7. (1) Финансова помощ не се отпуска, когато:
1. не са налице условията по чл. 6;
 2. документите са подадени след изтичане на определения срок;
 3. е установено деклариране на неверни данни;
 4. за същото дете е налице недопустимо повторно получаване на същия етап от помощта.
- (2) При смърт на родител или осиновител преди изтичане на срока за подаване на заявление другият родител или осиновител може да подаде документите, ако са налице останалите условия.

Глава трета

РАЗМЕР И ЕТАПИ НА ФИНАНСОВАТА ПОМОЩ

Чл. 8. (1) Финансовата помощ по тази наредба се изплаща на три етапа:

1. първи етап – след раждането на детето, съответно след влизане в сила на съдебното решение за пълно осиновяване;
2. втори етап – при записване на детето в детска градина на територията на община Враца;
3. трети етап – при записване на детето в първи клас в училище на територията на община Враца.

(2) Общият размер на финансовата помощ за всяко дете е равен на размера на минималната работна заплата за страната, действащ към датата на раждане на детето, съответно към датата на влизане в сила на съдебното решение за пълно осиновяване.

(3) Общият размер на финансовата помощ по ал. 2 е еднакъв за първо, второ и трето дете.

Чл. 9. (1) От общия размер на помощта:

1. 50 на сто се изплащат по първи етап;
2. 25 на сто се изплащат по втори етап;
3. 25 на сто се изплащат по трети етап.

(2) Правото на втори етап възниква само ако е отпуснат и изплатен първият етап.

(3) Правото на трети етап възниква само ако е отпуснат и изплатен вторият етап.

(4) При близнаци и при едновременно пълно осиновяване на повече от едно дете размерът се определя за всяко дете поотделно.

Чл. 10. (1) Вторият етап се изплаща въз основа на заявление след записване на детето в общинска или държавна детска градина на територията на община Враца.

(2) Третият етап се изплаща въз основа на заявление след записване на детето в първи клас в общинско или държавно училище на територията на община Враца.

(3) За втория и третия етап към заявлението се представя декларация или удостоверение от личния лекар на детето за изпълнени задължителни имунизации и реимунизации съобразно възрастта му.

Глава четвърта **РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ**

Чл. 11. (1) Финансовата помощ по първи етап се отпуска въз основа на заявление-декларация по образец, утвърден от кмета на община Враца.

(2) Финансовата помощ по втори и трети етап се отпуска въз основа на отделно заявление по образец, утвърден от кмета на община Враца.

(3) Заявленията могат да се подават от единия родител, съответно от единия осиновител.

Чл. 12. (1) Към заявлението по чл. 11, ал. 1 се прилагат:

1. копие от удостоверението за раждане на детето, а за осиновено дете – копие от влязлото в сила съдебно решение за пълно осиновяване;
2. копия от документите за самоличност на родителите или осиновителите;
3. документ за банкова сметка;
4. декларация за обстоятелствата по наредбата;
5. други документи, когато са необходими за установяване на право по тази наредба.

(2) Към заявлението по чл. 11, ал. 2 се прилагат:

1. удостоверение от детската градина или училището, че детето е записано в съответната институция на територията на община Враца;
2. декларация или удостоверение от личния лекар по чл. 10, ал. 3;
3. документ за банкова сметка, ако има промяна;
4. други документи, когато са необходими за установяване на право по тази наредба.

(3) Когато правото се претендира от един родител или един осиновител в хипотезите по чл. 4, ал. 2 – 4, към заявлението се прилагат и документи, удостоверяващи съответното обстоятелство, ако то не може да бъде установено по служебен път.

(4) Обстоятелствата относно адресна регистрация, семейно положение и акт за раждане се установяват служебно, когато това е възможно.

(5) При пълно осиновяване общината може служебно да изисква или проверява данни относно влизането в сила на съдебното решение и относимите обстоятелства по осиновяването, доколкото системата за пълно осиновяване съдържа данни за решението на съда, етапите на процедурата и настъпилите промени чл. 2, ал. 4, т. 13 и т. 16 от Наредба № РД-06-46 от 4.11.2024 г..

Чл. 13. (1) Заявлението за първи етап се подава в срок до 6 месеца:

1. от датата на раждане на детето;
2. от датата на влизане в сила на съдебното решение за пълно осиновяване.

- (2) Заявлението за втори етап се подава в срок от 1 септември до 31 октомври на годината, в която детето е записано в детска градина.
- (3) Заявлението за трети етап се подава в срок от 1 септември до 31 октомври на годината, в която детето е записано в първи клас.
- (4) Заявления, подадени след срока, се оставят без разглеждане.
- Чл. 14. Документите по тази наредба се подават в Центъра за административно обслужване на община Враца, съответно по електронен път, когато общината е осигурила такава възможност.

Глава пета

РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЯТА И ИЗПЛАЩАНЕ

- Чл. 15. (1) Заявленията и приложените документи се разглеждат от комисия, определена със заповед на кмета на община Враца.
- (2) Комисията извършва служебни проверки за установяване на обстоятелствата по наредбата.
- (3) При непълноти или несъответствия заявителят се уведомява да ги отстрани в 7-дневен срок.
- (4) При неотстраняване на непълнотите в срока производството се прекратява.
- Чл. 16. (1) Кметът на община Враца или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за отпускане или отказ.
- (2) Заповедта се съобщава на заявителя по реда на Административнопроцесуалния кодекс.
- (3) Отказът подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.
- (4) Ако срокът по чл. 13 не е изтекъл може да се подаде ново заявление до изтичане на срока за обжалване на постановления по чл. 16 отказ, което се разглежда по реда на глава пета.
- Чл. 17. Отпуснатите средства се изплащат по банков път в срок до един месец от влизане в сила на заповедта по чл. 16, ал. 1.

Глава шеста

КОНТРОЛ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СРЕДСТВА

- Чл. 18.(1) При установяване на неверни данни или обстоятелства, които изключват правото на помощ, неправомерно получените средства се възстановяват изцяло.
- (2) При неизпълнение на задължението за доброволно възстановяване средствата се събират по законния ред.
- (3) Когато след изплащане на първия етап детето бъде настанено за отглеждане извън семейството поради лишаване от родителски права или поради виновно поведение на лицето, получило помощта, изплатената сума подлежи на възстановяване, а следващи етапи не се изплащат.
- Чл. 19. Лицата са длъжни в 14-дневен срок да уведомят общината за всяка промяна в обстоятелствата, имащи значение за правото на помощ по тази наредба.

Глава седма

ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

- Чл. 20.(1) Средствата за финансовата помощ по тази наредба се осигуряват ежегодно от бюджета на община Враца.
- (2) С решението за приемане на бюджета на общината за съответната година Общинският съвет определя общия размер на средствата за прилагане на наредбата.
- (3) Размерът на финансовата помощ за всяко дете се определя по реда и при условията на тази наредба.
- (4) Когато планираните средства по ал. 2 са недостатъчни за изплащане на финансовите помощи по тази наредба, Общинският съвет може да осигури допълнителен финансов ресурс с решение за изменение и допълнение на бюджета на общината.

Глава осма

ПРЕХОДНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОМОЩ ЗА ЗАВАРЕНИ СЛУЧАИ

Чл. 21. (1) За деца, родени или пълно осиновени до 31.12.2026 г. включително, за които е отпусната еднократна финансова помощ по досегашния ред на община Враца, се отпуска преходна образователна помощ при условията и по реда на тази глава.

(2) Преходната образователна помощ е самостоятелна помощ и не се счита за част от триетапната помощ по тази наредба.

Чл. 22. (1) Преходна образователна помощ се отпуска:

1. при записване на детето в детска градина на територията на община Враца;
2. при записване на детето в първи клас в училище на територията на община Враца.

(2) Правото по ал. 1 възниква при едновременно наличие на следните условия:

1. за детето да е била отпусната еднократна помощ по досегашния ред;
2. към датата на подаване на заявлението детето да има постоянен и настоящ адрес на територията на община Враца;
3. когато детето се отглежда от двама родители, съответно двама осиновители, и двамата към датата на подаване на заявлението да имат постоянен и настоящ адрес на територията на община Враца;
4. когато детето се отглежда само от един родител или от един осиновител, този родител или осиновител към датата на подаване на заявлението да има постоянен и настоящ адрес на територията на община Враца;
5. детето да е записано в общинска или държавна детска градина, съответно в общинско или държавно училище на територията на община Враца;
6. детето да не е настанено за отглеждане извън семейството;
7. родителят/родителите, съответно осиновителят/осиновителите през последните 6 месеца преди раждането/осиновяването на детето да не са получавали месечна помощ за отглеждане на дете по смисъла на чл. 2, ал.3, т. 2 от Закона за социалното подпомагане на деца.

(3) Разпоредбите на чл. 4, ал. 2 – 4 се прилагат съответно.

Чл. 23. (1) Размерът на преходната образователна помощ е 25 на сто от размера на еднократната помощ за новородено дете, определена с решението за бюджета на община Враца за 2026 г.

(2) Помощта по ал. 1 се изплаща отделно за:

1. записване в детска градина;
2. записване в първи клас.

Чл. 24.(1) Преходната образователна помощ се отпуска въз основа на заявление-декларация по образец, утвърден от кмета на община Враца.

(2) Заявлението-декларация по ал. 1 се подава:

1. за детска градина – в срок от 1 септември до 31 октомври на годината, в която детето е записано;
2. за първи клас – в срок от 1 септември до 31 октомври на годината, в която детето е записано.

(3) Към заявлението-декларация се прилагат:

1. удостоверение от детската градина или училището;
2. документ за банкова сметка;
3. документи за обстоятелствата по чл. 4, ал. 2 – 4, когато е приложимо и когато същите не могат да бъдат установени по служебен път;
4. други документи при необходимост.

(4) Заявлението-декларация може да се подава и по електронен път, когато община Враца е осигурила такава възможност.

(5) За неуредените въпроси относно разглеждане на заявленията, отказа, изплащането, контрола и възстановяването на средства се прилагат съответно разпоредбите на тази наредба.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Тази наредба се приема с Решение № по Протокол № ... от г. на Общински съвет – Враца на основание чл. 21, ал. 1, т. 23 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

§ 2. Наредбата влиза в сила от 01.01.2027 г.

§ 3. Наредбата се прилага за деца, родени, съответно пълно осиновени, на или след 01.01.2027 г., освен в случаите на глава осма.

§ 4. За деца, родени, съответно пълно осиновени, до 31.12.2026 г. включително, се прилага досегашният ред относно вече възникналото право на еднократна помощ при раждане или осиновяване.

§ 5. Подадените до 31.12.2026 г. заявления, както и заявленията за деца, родени или пълно осиновени до тази дата, се разглеждат и приключват по досегашния ред.

§ 6. Изплатените или подлежащи на изплащане помощи по досегашния ред не се преизчисляват и не пораждат право на първи етап от помощта по тази наредба.

§ 7. Образците на заявления и декларации по тази наредба се утвърждават от кмета на община Враца в едномесечен срок от влизането ѝ в сила. До утвърждаването на образците заявленията могат да се подават в свободен текст, съдържащ най-малко данните и обстоятелствата, изискуеми по наредбата.

§ 8. Отменя се Правилника за реда и условията за отпускане на финансова помощ за новородено или осиновено дете на територията на Община Враца (*приет с Решение № 370 по Протокол № 26 от 31.01.2017 г. на Общински съвет – Враца, изм.и доп.с решение № 733/ 27.03.2018г. на ОбС- Враца*).

МОТИВИ
към проект на
Наредба за условията и реда за отпускане на финансова помощ за раждане, пълно осиновяване, отглеждане и обучение на дете на територията на община Враца

I. Причини, които налагат приемането на наредбата

Съществуващата до момента общинска уредба за подпомагане на новородени и осиновени деца в община Враца е изградена основно като еднократна помощ, насочена към момента на раждането или осиновяването. Практиката по прилагането ѝ показва необходимост от приемане на нова, цялостна и по-систематична уредба, която да отчита не само възникването на събитието раждане или пълно осиновяване, но и реалното последващо отглеждане и обучение на детето на територията на общината.

Предлаганата нова нормативна уредба е част от пакет от мерки с демографски ефект, насочени към младите семейства от Враца и създаване на благоприятна среда за живеене и отглеждане на деца на територията на общината.

Необходимостта от нова наредба се обуславя от следните основни съображения:

1. Налице е необходимост от по-ясен, предвидим и устойчив нормативен режим, който да урежда условията и реда за местно финансово подпомагане на деца и семейства в община Враца.

2. Съществува необходимост финансовата помощ да бъде свързана не само с раждането или пълното осиновяване, а и с реалното отглеждане на детето в общината, включително чрез записване в детска градина и постъпване в първи клас на територията на община Враца.

3. Налице е необходимост от въвеждане на поэтапен модел на подпомагане, който да стимулира трайна връзка на детето и семейството с общината.

4. Установява се необходимост от по-прецизна уредба на адресната връзка с община Враца, така че общинският ресурс да достига до деца, които действително се отглеждат на нейна територия.

5. Необходимо е изрично да бъдат уредени хипотезите на:

- самотен родител;
- единствен вписан родител;
- неизвестен втори родител;
- починал родител;
- родител, който сам упражнява родителските права;
- самотен осиновител.

6. Налице е необходимост от преходен режим за заварените случаи, така че децата, родени или пълно осиновени до 31.12.2026 г., получили помощ по досегашния ред, да не бъдат изцяло изключени от новата местна политика за насърчаване на отглеждането и обучението в общината. Преходната помощ не е нова пълна помощ, тя има компенсаторен и довършващ характер за заварените случаи като размерът ѝ е съобразен с новия модел на подпомагане, при който вторият и третият етап са по 25 на сто.

7. Към настоящият момент размера на конкретната финансова помощ се приема ежегодно с бюджета на община Враца за съответната година, което създава правна несигурност и възможност същия да бъде намаляван, независимо от икономическите реалности.

С проекта се предлага общият размер на финансовата помощ за всяко дете да бъде обвързан с размера на минималната работна заплата за страната, действащ към датата на раждане на детето, съответно към датата на влизане в сила на съдебното решение за пълно осиновяване.

Този подход е избран с оглед въвеждането на ясен, обективен и предварително определен критерий за формиране на размера на помощта. Обвързването с минималната работна заплата осигурява:

- предвидимост при определяне на размера на помощта;

- еднакво третиране на всички правоимащи лица при еднакви юридически факти;
- автоматично съобразяване на помощта с актуалната социално-икономическа среда, без да е необходимо всяка година да се изменя самата наредба;
- по-лесно бюджетно планиране и по-голяма прозрачност при прилагането на наредбата.

Минималната работна заплата е нормативно установен национален показател, определян с акт на Министерския съвет. Към 2026 г. нейният размер е 1213 лв., съответно 620,20 евро, считано от 1 януари 2026 г.

Използването на минималната работна заплата като база за определяне на публични плащания и подпомагане е познато на действащото законодателство. Така например размерът на определени плащания по социалното законодателство също е обвързан с минималната работна заплата, включително когато тя служи като база за определяне на дължими вноски или помощи, както е прието и в съдебната практика.

Предлаганата нормативна техника е по-удачна от фиксирането на конкретни стойности в самата наредба, тъй като запазва устойчивостта на подзаконовия нормативен акт и същевременно позволява помощта да следва развитието на минималните стандарти на доходите в страната. По този начин се постига баланс между стабилност на нормативната уредба и адаптивност на финансовата подкрепа.

С оглед на това се предлага общият размер на помощта да бъде нормативно обвързан с минималната работна заплата за страната, а отделните етапи на изплащане да се определят като съответни части от този общ размер.

Практиката на Върховния административен съд приема, че общинските съвети могат да въвеждат местни финансови стимули извън държавните семейни помощи, когато преследват легитимни цели от местно значение, включително стимулиране на раждаемостта, задържане на младите семейства и отглеждане на децата в местната общност – Решение № 435 от 14.01.2021 г. на ВАС по адм. д. № 9227/2020 г., VI о.

Същевременно тази свобода следва да се упражнява при съобразяване с нормативните актове от по-висока степен и с изискванията за равнопоставеност, правна сигурност и законосъобразна процедура при приемане на подзаконовия нормативен акт, както е подчертано в Решение № 5169 от 22.04.2021 г. на ВАС по адм. д. № 8729/2020 г., VI о.

II. Цели, които се поставят

С проекта на наредба се поставят следните цели:

1. Да се създаде нова общинска нормативна уредба, която цялостно да регламентира условията и реда за отпускане на финансова помощ за раждане, пълно осиновяване, отглеждане и обучение на дете на територията на община Враца.
2. Да се премине от изцяло еднократен модел към поетапен модел на подпомагане, обвързан с:
 - раждане или пълно осиновяване;
 - записване в детска градина;
 - записване в първи клас.
3. Да се насърчи трайното отглеждане на деца на територията на община Враца.
4. Да се стимулира включването на децата в образователната система на територията на общината.
5. Да се въведат ясни и обективни критерии за допустимост, основани на реална връзка с общината, без да се въвеждат дискриминационни изисквания.
6. Да се осигури справедлив преходен механизъм за заварените случаи.
7. Да се създаде устойчива нормативна рамка, в която размерите на помощите да се актуализират при промяна на минималната работна заплата, което ще доведе до предвидимост при определяне на размера на помощта, еднакво третиране на всички правоимащи лица при еднакви юридически факти, автоматично съобразяване на помощта с актуалната социално-икономическа среда, без да е необходимо всяка година да се изменя самата наредба, по-лесно бюджетно планиране и по-голяма прозрачност при прилагането на наредбата.

Следва изрично да се подчертае, че проектът не въвежда критерии, основани на образованието на родителите. Това е съзнателно решение, съобразено със съдебната практика, в която именно подобни критерии са поставяни под съмнение от гледна точка на равнопоставеността и защитата от дискриминация – Решение № 4421 от 6.04.2021 г. на ВАС по адм. д. № 10865/2020 г., III о., Решение № 5169 от 22.04.2021 г. на ВАС по адм. д. № 8729/2020 г., VI о., вкл. Становище изх. № 16-15-87/31.01.2022 год. на Комисията за защита от дискриминация, адресирано до Общински съвет – Враца за неравно третиране, касаещо предложение местна за нормативна уредба, въвеждаща като критерии за получаване на финансово подпомагане, основани на образованието на родителите.

III. Основни решения, заложиени в проекта

Проектът предвижда следните основни решения:

1. Помощта за деца, родени или пълно осиновени на или след 01.01.2027 г., да се изплаща на три етапа:
 - 50 на сто от общия размер при раждане или пълно осиновяване;
 - 25 на сто при записване в детска градина на територията на община Враца;
 - 25 на сто при записване в първи клас в училище на територията на община Враца.
 2. Общият размер на помощта за първо, второ и трето дете е обвързан с минималната работна заплата към датата на раждане/осиновяване.
 3. За всяко дете размерът на всички етапи да се „заключва“ към годината на раждането, съответно към годината на влизане в сила на съдебното решение за пълно осиновяване.
 4. Да се въведат обективни критерии за адресна връзка с общината, включително и постоянен, и настоящ адрес на детето и на родителя/родителите, съответно осиновителя/осиновителите, както и изискване за минимален период на уседналост.
 5. Изрично да се уредят случаите на самотен родител, неизвестен втори родител и самотен осиновител, като условията в тези хипотези се преценяват спрямо лицето, което фактически и правно отглежда детето.
 6. Да се въведе преходна образователна помощ за деца, родени или пълно осиновени до 31.12.2026 г. включително, за които е отпусната еднократна помощ по досегашния ред, в размер на 30 на сто от размера на еднократната помощ за 2026 г.:
 - при записване в детска градина;
 - при записване в първи клас;
 7. С проекта се предлага изравняване на общия размер на финансовата помощ за всяко дете, независимо от поредността на раждането или осиновяването. Целта е да се въведе по-ясен, лесно приложим и еднакъв за всички правоимащи механизъм на подпомагане, който поставя акцент върху детето и реалното му отглеждане и обучение на територията на община Враца, а не върху поредността на раждането. Този подход е в рамките на самостоятелната местна политика на общината по предоставяне на финансов стимул, различен от държавните семейни помощи по чл. 6 от ЗСПД и чл. 66 от ЗСПД.
 8. Образците на заявленията и декларациите по наредбата да се утвърждават от кмета на община Враца, предвид възможността същите да бъдат адаптирани към последващи вътрешни изменения, касаещи реда и начина на административно обслужване.
- Уредбата на заявления по образец, утвърждавани от компетентен орган, е обичайна и съответства на възприетата нормативна техника при сходни режими на подпомагане и компенсиране – например при компенсирането на разходи за деца, неприети в общински ясли и детски градини, където обстоятелствата се заявяват и частично се установяват служебно чл. 3, ал. 5 от Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места.

IV. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Прилагането на наредбата изисква осигуряване на средства от бюджета на община Враца.

Финансовото планиране следва да обхваща отделно:

1. първи етап на помощта за деца, родени или пълно осиновени през съответната година;
2. втори етап за деца, записани в детска градина;
3. трети етап за деца, записани в първи клас;
4. преходната образователна помощ за заварените случаи.

Към момента изходните данни за бюджетното планиране са:

- за 2026 г. е предвиден фонд в размер на 100 000 евро или по 335 евро на новородено дете и 360 евро за близнаци;
- за 2025 год. - от утвърдения фонд за 2025 г. в размер на 200 000 лв. за еднократно подпомагане с целева финансова помощ от 600 лв. за новородено дете и по 650 лв. за новородени близнаци, са предоставени 197 450 лв., което при фиксирания курс е 100 954,58 евро.
- Минималната работна заплата е нормативно установен национален показател, определян с акт на Министерския съвет. Към 2026 г. нейният размер е 620,20 евро, а очакваният ѝ размер след 01.01.2026 год. е 670 евро, като 50 % от нея е в размера на предоставяната до момента еднократна помощ при раждане.

Предлаганата уредба ще доведе до по-голяма обща бюджетна ангажираност спрямо досегашния еднократен модел, но същевременно ще разпредели подкрепата във времето и ще я обвърже с реално отглеждане и обучение на детето на територията на общината, като изключи досегашната възможност за подпомагане на деца, които реално не живеят и не се отглеждат във Враца.

Организационното прилагане на наредбата може да се осъществява от съществуващата общинска администрация, чрез комисия и служебни проверки по част от обстоятелствата. Подобен подход, при който част от релевантните факти се установяват служебно от общината по настоящия адрес на детето, е възприет и в действащата подзаконова уредба чл. 3, ал. 5 от посочената Наредба.

V. Очаквани резултати от прилагането

Очакваните резултати от приемането на наредбата са:

1. създаване на по-ясна и предвидима общинска нормативна уредба;
2. по-ефективно насочване на публичния ресурс към деца, които действително се отглеждат на територията на община Враца;
3. стимулиране на записването в детски градини и училища на територията на общината;
4. по-устойчива връзка между общинската помощ и реалната демографска и образователна политика на общината;
5. по-справедливо третиране на самотните родители и самотните осиновители;
6. намаляване на риска от правни спорове поради непълна уредба на особени семейни хипотези;
7. по-добра нормативна стабилност, тъй като размерите ще се актуализират чрез бюджета, а не чрез ежегодни изменения на самата наредба;
8. предвидимост при определяне на размера на помощта;
9. еднакво третиране на всички правоимащи лица при еднакви юридически факти;
10. автоматично съобразяване на помощта с актуалната социално-икономическа среда, без да е необходимо всяка година да се изменя самата наредба;
11. по-лесно бюджетно планиране и по-голяма прозрачност при прилагането на наредбата.

VI. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Проектът урежда местна общинска мярка за финансова подкрепа на физически лица и семейства и не създава режим на държавна помощ за предприятия. Поради това не попада в приложното поле на правилата на ЕС за държавните помощи.

Независимо от това проектът е съобразен с общите изисквания за яснота на правното основание, предвидимост на уредбата и наличие на конкретна цел, които са част от доброто нормотворчество. Значението на ясно формулираното национално правно основание и разпоредбите по прилагането му е подчертано и в Приложение I, т. 4.1 и т. 4.2 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/905 на Комисията.

VII. Необходимост от обществена консултация между първо и второ четене

Съгласно чл.79 и чл. 73, ал.4 от Правилника за организацията и дейността на Общински съвет – Враца, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация, проектите за нови наредби на общинския съвет се разглеждат на две четения, в две различни заседания на съвета, като на първото четене актът се разглежда по принцип, а на второ – по същество. В периода между двете заседания общинските съветници предоставят писмено своите предложения за изменения и допълнения на вносителя, който ги вписва в проекта за второ четене. Когато проектът на нормативен акт подлежи на разглеждане на две четения обществената консултация се провежда между двете четения, като в този случай насрочването на обществената консултация се осъществява от общинския съвет с решението, с което се приема проектът на първо четене.

Предвид характера на проекта като подзаконов нормативен акт от местно значение, както и значимостта на уредените обществени отношения, проектът следва да бъде подложен на обществена консултация между първо и второ четене.

Този подход е необходим поради следното:

1. Проектът въвежда нов модел на подпомагане, който засяга широк кръг жители на община Враца.
2. Наредбата урежда както бъдещите случаи, така и преходен режим за заварени деца.
3. Налице е обществен интерес към условията за допустимост, адресната връзка с общината, етапите на изплащане и преходните помощи.
4. Провеждането на реална обществена консултация ще позволи:
 - да се съберат становища от граждани, съветници, заинтересовани институции и организации;
 - да се прецизират текстове, които създават практически затруднения;
 - да се подобри качеството на проекта преди второто четене.

Провеждането на обществената консултация след първо четене е съобразено и с необходимостта проектът да бъде обсъден с конкретен, вече структуриран текст, а не само на концептуално ниво. Това е особено важно при уредба, която има и бюджетни последици, и пряко отражение върху местната социална и демографска политика.

Мирослав Ангелов	
Ирина Иванова	
Веселин Георгиев	
Румен Петков	
Венелин Янков	
Д-р Владимир Христов	
Томас Петров	

**Общински съветници от
Общински съвет - Враца**